

IN MEMORIAM

PROF. DR. SC. DARKO GAŠPAROVIĆ

(ZAGREB, 27. TRAVNJA 1944. – RIJEKA, 7. SIJEČNJA 2017.)

Oduvijek su knjige nastajale na razne načine. Neke se objaviše neposredno iz autorova duha, izbačene odmah neposredno iz piščeve radionice u javnost bez većih preinaka. Većina ih je, ipak stvarana tijekom duljeg vremenskog razdoblja, prošavši filter autokritičkoga čitanja samog autora... (Gašparović 2012: 10).

Riječi su ovo prof. dr. Darka Gašparovića koje se mogu pročitati u poticajnom proslovu naslova "O knjizi što i kako", a koji pripada vrijednoj knjizi *Dubinski rez* toga uglednog hrvatskoga kroatista, teatrologa, dramaturga, povjesničara hrvatske književnosti. Dr. sc. Darko Gašparović svoju je knjigu *Dubinski rez kroz hrvatsku dramu 20. stoljeća* tiskarski objelodanio u siječnju 2012. godine. Točno pet godina otada, dr. sc. Darko Gašparović zauvijek je zatvorio svoje oči i napustio ovozemaljski život, kobno predosjećajući svoju neugaslu žeđ za knjigom i u tamnim obrisima neizbježne smrti. Posljednja njegova knjiga književnih oglada *Zlatno runo*, u izdanju Hrvatskog društva književnika iz Zagreba, stigla je u Rijeku dan uoči njegove smrti.

Znate kolegice, držim da za intelektualca nema veće radosti od one kad uzme u ruke svoju netom tiskanu knjigu, primi je k sebi i ponovno je pročita... Ovako je nekoliko mjeseci prije preranog odlaska prof. dr. Darko Gašparović prokomentirao tiskarsko objelodanjivanje moje knjige *Kamov i Krleža* (Stupin 2016) kojoj je bio prvi recenzent. Ironija kobi poigrala se oksimoronski tom njegovom rečenicom, no u potpunosti sam bila sigurna da je u trenutku smrti dr. sc. Darko Gašparović osjetio u svojoj boli i kozmičku radost jer primio je u ruke svoju netom tiskanu posljednju knjigu. Samo takav humanist, književnik, teatrolog kao što je bio prof. dr. Darko Gašparović mogao je u posljednjim trzajima života i otkućaja svoga srca naslutiti, osjetiti i transcendentno spoznati da je njegov cjelokupan život bio uzvišen, posvećen fenomenu knjige, ali i misteriju nepredvidljivog teatra – do posljednjeg daha.

Darko Gašparović rodio se 27. travnja 1944. godine u Zagrebu gdje je završio klasičnu gimnaziju te diplomirao komparativnu književnost i francuski jezik s književnošću na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Magistrirao je na istom Fakultetu tezom *Krležina rana dramatika*, a doktorat društveno-humanističkih znanosti stekao je temom *Teorijski aspekti apsurdna i anarhije u književnosti Janka Polića Kamova*. Bio je glavni i odgovorni urednik kazališnoga časopisa *Prolog* (1969. – 1971.). Od godine 1965. do smrti intenzivno je publicistički stvarao te objavio preko pet stotina eseja, kolumni, kritika, polemika, oglada, prikaza u nizu respektabilnih hrvatskih časopisa kao što su: *Republika*, *Forum*, *Hrvatsko glumište*, *Kazalište*, *Hrvatsko slovo*, *Vijenac*, *Dometi*, *Književna Rijeka*, *Bridge/Most*, *Novi Kamov*, *Nova Istra* i drugima. Dr. Darko Gašparović isticao se po britkom i beskompromisnom polemičkom tonu i izraženom intelektualnom vokacijom te se nipošto nije mirio perfidnom pasivnošću i mukom akademskih građana u aktualnom kontekstu.

Od 1974. godine dr. Gašparović napustio je rodni Zagreb te se trajno preselio u Rijeku u kojoj je nastavio uspješnu znanstvenu karijeru te osnovao vlastitu obitelj. Dr. Gašparović bio je intendant HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci (1994. – 1998.), od 1989. do 1992. bio je umjetnički ravnatelj Hrvatske drame riječkoga Kazališta, a u ratnoj sezoni 1993./1994. i cijeloga Kazališta.

Bio je viši asistent i izvanredni profesor na Odsjeku za kroatistiku Filozofskoga fakulteta u Rijeci (1998. – 2006.) gdje je predavao teoriju književnosti, povijest hrvatskoga kazališta i teatrologiju do umirovljenja u travnju 2010. Od 1997. do 2003. predavao je na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu na Odsjeku kroatologije. U zvanju redovitoga profesora od 2003. do 2005. boravio je u Seulu na poziv Korejskoga sveučilišta za strane studije (HUFS) gdje je predavao hrvatsku konverzaciju, suvremenu književnost, pjesništvo, pismo i dramu. Bio je jedan od pregalaca i organizatora "Krležinih dana" u Osijeku pri HAZU te je sudjelovao na nizu relevantnih hrvatskih i međunarodnih znanstvenih skupova i simpozija (Dani hvarskog kazališta, Riječki filološki dani, Hrvatski filološki dani, Zadarski filološki dani i drugima).

Dr. Darko Gašparović dramatizirao je romane *Vježbanje života* Nedjeljka Fabrija i *Vuci* Milutina Cihlara Nehajeva, a koji su sa zavidnim uspjehom teatarski uprizoreni i izvođeni od 1990. do 1992. u HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci. U Gašparovićevoj scenskoj prilagodbi praižvedena je 1994. godine creska *Muka* u Velikom tjednu ispred malološinjske stolne crkve Rođenja Marijina u koprodukciji riječkog HNK Ivana pl. Zajca i malološinjskog JAK-a.

Dr. Gašparović dobitnikom je niza prestižnih, uglednih nagrada kao što su: Nagrada Antun Branko Šimić za mlade pjesnike, *Vjesnikova* nagrada Dubravko Dujšin za kazališnu umjetnost 1993., Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge u kulturi 1995., Nagrada grada Rijeke 2006., Medalja zahvalnosti Svetoga Vida Riječke nadbiskupije 2011., Nagrada Marko Fotez za teatrologiju 2012., Nagrada grada Rijeke za životno djelo 2015. Prof. dr. Gašparović bio je laureatom i Svjetske nagrade za humanizam za 2016. godinu koju mu je dodijelila Ohridska humanistička akademija.

Autor je desetak knjiga iz područja hrvatske, francuske, makedonske i svjetske književnosti, teatrologije, teorije književnosti, dramske i putopisne književnosti. Osobitom vrijednošću za hrvatsku znanost o književnosti ističu se ove njegove knjige: *Dramatica krležiana*, Zagreb, 1977., 1989.; *Kamov, apsurd, anarhija, groteska*, Zagreb, 1988.; *Kamov*, najbolja monografija o ingenioznome hrvatskom pjesniku i protoavangardnome piscu; *Dubinski rez*. Posljednju svoju knjigu ogleda *Zlatno runo*, u izdanju Društva hrvatskih književnika, dobio je na predsmrtnom odru. Uredio je sabrana djela Andrea Gidea i *Izabrana djela* Janka Polića Kamova u ediciji *Stoljeća hrvatske književnosti* izdavača Matice hrvatske, Zagreb.

Bio je član iznimno aktivan i zapaženi suradnik Razreda za književnost u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, od 15. svibnja 2014. do smrti.

Prof. dr. Darko Gašparović bio je moj mentor pri izradbi doktorata *Kamov i Krleža*, a nazočio je i mojoj svečanoj promociji doktorantice Sveučilišta u Zagrebu. Zahvalna sam mu na iznimno humanoj, kvalitetnoj, ozbiljnoj i dostojanstvenoj

suradnji, kakve sam ostvarila i s dva prethodna svoja mentora, prof. dr. Nikolom Ivanišinom pri izradbi diplomskoga rada i prof. dr. Miroslavom Šicelom pri izradbi magisterija, a koje je dr. Gašparović iznimno cijenio. Sada više nitko od njih trojice nije živ.

Poštovani i dragi profesore Gašparoviću, počivali u miru Božjem! Neka Vam je laka hrvatska zemlja!

Tatjana Stupin